

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **90708** (13) **U**

(51) МПК (2014.01)

C07C 229/00**C07D 219/10** (2006.01)**A61K 31/435** (2006.01)ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ**(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ**(21) Номер заявки: **u 2013 14674**(22) Дата подання заявки: **16.12.2013**(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **10.06.2014**(46) Публікація відомостей
про видачу патенту: **10.06.2014, Бюл.№ 11**

(72) Винахідник(и):

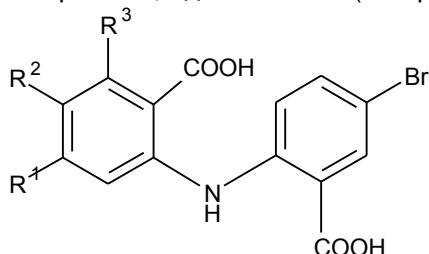
**Ісаєв Сергій Григорович (UA),
Девяткіна Анна Олександрівна (UA),
Єрьоміна Ганна Олександрівна (UA),
Бризицький Олексій Аркадійович (UA),
Сирова Ольга Валеріївна (UA),
Жегунова Галина Петрівна (UA)**

(73) Власник(и):

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ,
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002 (UA)****(54) 6-НІТРО- ТА 4,5-ДИМЕТОКСИ-N-(2'-КАРБОКСИ-4'-БРОМФЕНІЛ)АНТРАНІЛОВІ КИСЛОТИ, ЯКІ
ПРОЯВЛЯЮТЬ ПРОТИЗАПАЛЬНУ, АНАЛГЕТИЧНУ, ДІУРЕТИЧНУ ТА ПРОТИГРИБКОВУ АКТИВНІСТЬ**

(57) Реферат:

6-нітро- та 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілові кислоти загальної формули:

де: $R^1 = R^2 = H$, $R^3 = NO_2$ (1); $R^1 = R^2 = OCH_3$, $R^3 = H$ (2),

які проявляють протизапальну, аналгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

UA 90708 U

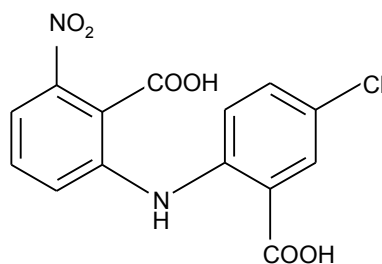

Корисна модель належить до хіміко-фармацевтичної промисловості, зокрема, до індивідуальних хімічних сполук, а саме до синтезу 6-нітро- та 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4-бромфеніл)антранілових кислот, які проявляють протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Пошук нових засобів з широким спектром фармакологічної дії є актуальною проблемою сучасної медицини. Відомий цілий ряд лікарських засобів синтетичного походження, кожен з яких має свою домінуючу дію: фурацилін (протигрибкова дія), натрію диклофенак (протизапальна дія), анальгін (анальгетична дія), гіпотіазид (діуретична дія) [1].

До недоліків зазначених засобів можна віднести, зокрема, наявність у тій чи іншій мірі негативної побічної дії. У комплексному лікуванні виникає необхідність призначення хворому одночасно декількох лікарських засобів з моноспрямованою фармацевтичною дією, внаслідок чого загальна побічна дія підсилюється.

За прототип вибрано 6-нітро-N-(2'-карбокси-4'-хлорфеніл)антранілову кислоту загальної формули:

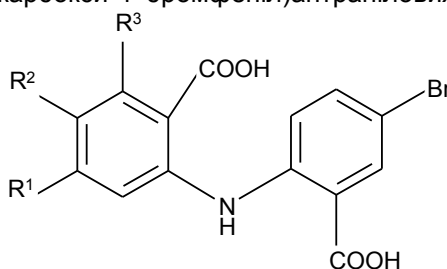

що виявляє протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність [2].

Сполука за прототипом має широкий спектр дії, проте ступінь фармакологічної активності та спектр дії може бути реально підвищений та розширений.

В основу корисної моделі поставлена задача по створенню нових хімічних сполук, що проявляють високу протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Поставлена задача вирішується шляхом синтезу нових індивідуальних хімічних сполук - 6-нітро- та 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілових кислот загальної формули:

де: $R^1=R^2=H$, $R^3=NO_2$ (1); $R^1=R^2=OCH_3$, $R^3=H$ (2),

які проявляють протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Речовини, які заявляються, утворені взаємодією 5-нітро-2-хлорбензойної або 4,5-диметокси-2-хлорбензойної кислот та 5-бромантранілової кислот у присутності калію карбонату та міді оксиду при нагріванні реакційної суміші до 180-200 °C без розчинників.

Кінцеві продукти 6-нітро- та 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бром-феніл)антранілові кислоти - кристалічні речовини, погано розчинні у воді, гексані, добре розчинні в етанолі, діоксані, диметилсульфоксиді (ДМСО), ДМФА. Будова сполук підтверджена за допомогою елементного аналізу та ІЧ-спектроскопії, а індивідуальність - методом тонкошарової хроматографії.

Корисна модель ілюструється наступним прикладом:

Приклад 1.

2,01 г (0,01 моль) 6-нітро-2-хлорбензойної кислоти, 2,16 г (0,01 моль) 2-аміно-5-бромбензойної кислоти, 2,76 г (0,02 моль) безводного калію карбонату, 0,01 г (0,0005 моль) міді оксиду нагрівають при температурі 180-200 °C протягом 2 годин. Після охолодження реакційної маси додають 15 мл 50 % водного етанолу із активованим вугіллям, кип'ятять 15 хвилин та швидко відфільтровують крізь складчастий фільтр. Фільтрат підкислюють HCl (1:1) до pH 3.

Осад, що випав відфільтровують, промивають водою та сушать.

Вихід 3,28 г (94 %), $T_{пл}$ 231-233 °C, М.м. 349,140.

Бруто-формула $C_{14}H_9BrN_2O_4$.

Розраховано: С, % 48,16; N, % 8,02; H, % 2,60.

Знайдено: С, % 48,10; N, % 8,15; H, % 2,55.

ІЧ-спектр у KBr, cm^{-1} : 3310, 2958, 2860, 1600, 1588, 1535, 1330, 680.

R_f : 0,55 в системі етанол-гексан (1:2,5).

Приклад 2.

2,17 г (0,01 моль) 4,5-диметокси-2-хлорбензойної кислоти, 2,16 г (0,01 моль) 2-аміно-5-бромбензойної кислоти, 2,76 г (0,02 моль) безводного калію карбонату, 0,01 г (0,0005 моль) міді оксиду нагрівають при температурі 180-200 °C протягом 2 годин. Після охолодження реакційної маси додають 15 мл 50 % водного етанолу із активованим вугіллям, кип'ятять 15 хвилин та швидко відфільтровують крізь складчастий фільтр. Фільтрат підкислюють HCl (1:1) до pH 3. Осад, що випав відфільтровують, промивають водою та сушать.

Вихід 3,56 г (90 %), $T_{\text{пл.}} > 300$ °C, М.м. 396,198.

Бруто-формула $\text{C}_{16}\text{H}_{14}\text{BrNO}_6$.

Розрахованої, % 48,51; N, % 3,54; H, % 3,56.

Знайдено: C, % 48,55; N, % 3,59; H, % 3,62.

ІЧ-спектр у KBr, cm^{-1} : 3356, 2941, 1667, 1613, 1582, 1213, 675.

R_f : 0,40 в системі етанол-гексан (1:2,5).

Приклад 3.

Вивчення протизапальної активності заявлених сполук проводилося на моделі карагенінового набряку у дослідях на мишах [3]. Протизапальну активність оцінювали за рівнем ізоелективної дози (DE_{50}), при якій фармакологічний ефект набуває 50 % випадків у експериментальній групі тварин; рівень гострої токсичності (DL_{50}); терапевтичний індекс TI (показник відношення $\text{DL}_{50}/\text{DE}_{50}$); відносний терапевтичний індекс.

Результати вивчення протизапальної активності та токсичності 6-нітро-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 1), 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 2) у порівнянні з 6-нітро-N-(2'-карбокси-4'-хлорфеніл)антраніловою кислотою (прототип) та натрію диклофенаком наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Вивчення протизапальної активності та токсичності заявленої сполук 1 та 2 у порівнянні з прототипом та натрію диклофенаком

Сполука	DE_{50} , мг/кг	DL_{50} , мг/кг	Терапевтичний індекс	Відносний Т.І. по натрію диклофенаку
1	5,1	>6500	1274,50	28,32
2	5,25	>6000	1142,86	25,40
Прототип	7,0	>5000	714,29	15,87
Натрію диклофенак	8,0	360	45,0	1

За даними таблиці 1 сполука 1 та 2 має виражену протизапальну активність, за широтою терапевтичного ефекту перевищує натрію диклофенак у 25,40-28,32 рази, а прототип у 1,6-1,78 рази.

Приклад 4.

Вивчення анальгетичної активності 6-нітро-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 1), 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 2) проводилося за методом "оцтових корчів" у білих лабораторних щурів масою 150-180 г [4]. Корчі були викликані внутрішньочеревним введенням розчину 0,75 % оцтової кислоти у дозі 1 мл на 100 г маси тіла тварини. Підрахунок кількості корчів проводили через 15 хвилин після введення розчину оцтової кислоти протягом 30 хвилин.

В якості критеріїв фармакологічної активності вибрано ізоелективну дозу (DE_{50}), при якій анальгетичний ефект набуває 50 % випадків у експериментальній групі тварин; рівень гострої токсичності (LD_{50}); терапевтичний індекс (TI); відносний терапевтичний індекс по препарату порівняння.

Результати вивчення анальгетичної активності та токсичності сполук 1, 2 у порівнянні з прототипом та анальгіном наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Аналгетична активність та токсичність сполук 1 та 2 у порівнянні з прототипом та анальгіном

Сполука	DE ₅₀ , мг/кг	LD ₅₀ , мг/кг	Терапевтичний індекс (ТІ)	Відносний ТІ по анальгіну
1	5,70	>6500	1140,35	52,40
2	5,80	>6000	1034,48	47,54
Прототип	7,0	> 5000	714,29	32,83
Анальгін	55,0	1197	21,76	1

Як видно за даними таблиці 2, сполуки 1 та 2 за широтою терапевтичної дії перевищують анальгін в 47,54-52,40 рази, а прототип в 1,45-1,60 рази.

5 Приклад 5.

Вивчення діуретичної активності проводили за методом Е.Б. Берхіна [5] на білих щурах лінії Вістар масою 120-160 г. Кожна серія складалася з 7 тварин. Кожну з досліджених сполук (заявлена сполука, сполука за прототипом, препарат порівняння гіпотіазид) вводили у дозі 50 мг/кг у водному розчині з розрахунку 3 мл води на 100 г ваги тварини. Тварини контрольної групи одержували лише воду. Сечу збирали кожну годину протягом 4 годин.

В якості критерію фармакологічної активності вибрано об'єм сечі досліджених тварин, розрахований у відсотках у порівнянні з контролем.

Результати вивчення діуретичної дії сполук 1 та 2, прототипу та гіпотіазиду наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

Діуретична активність сполук 1 та 2 у порівнянні з прототипом та гіпотіазидом

Сполука	Діуретична активність, в % к контролю	DL ₅₀ (внутрішньочеревно), мг/кг
1	480	>6500
2	475	>6000
Прототип	382	>5000
Гіпотіазид	212	320

Як видно за даними таблиці 3, сполуки 1 та 2 за діуретичною дією перевищують гіпотіазид у 2,24-2,26 рази, а прототип на 93-98 %. Заявлені сполуки 1 та 2 у 18,75-20,31 рази менш токсичними ніж гіпотіазид.

20 Приклад 6.

Визначення протигрибкової активності проводилось за відомою методикою [6]. Для вирощування грибів використовувалось середовище Сабуро (рН = 6,5-6,7). Навантаження складало 500-600 репродуктивних тілець штамів *Candida albicans* в 1 мл середовища. Протигрибкову дію оцінювали за мінімальною мікостатичною концентрацією (ММК), вираженою в мкг/мл.

Результати вивчення протигрибкової активності та токсичності 6-нітро-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 1), 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 2) у порівнянні прототипом та нітрофуралом наведені у таблиці 4.

Таблиця 4

Протигрибкова активність та токсичність сполук 1 та 2 у порівнянні з прототипом та нітрофуралом

Сполука	ММК (мкг/мл)	DL ₅₀ (внутрішньочеревно), мг/кг
Сполука 1	10,50	>6500
Сполука 2	10,25	>6000
Прототип	20,0	>5000
Нітрофурал	64,0	82,5

За результатами дослідження сполуки 1 та 2 інгібують ріст *Candida albicans* у концентрації в 6,1-6,24 рази меншій ніж нітрофурал. Прототип проявляє протигрибкову дію у відношенні *Candida albicans* у концентрації 20 мкг/мл і є менш активною сполукою ніж сполуки 1 та 2. Крім того, сполуки 1 та 2 є менш токсичними ніж нітрофурал при внутрішньочеревному введенні.

Таким чином, заявлені сполуки перевищують прототип та препарат порівняння за широтою протигрибкової дії.

Таким чином, заявлені сполуки 6-нітро-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 1) та 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілової кислоти (сполука 2) проявляють широкий спектр фармакологічної дії: протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову при низькій токсичності. За окремими видами активності вона перевищує дію препаратів порівняння натрію диклофенаку, анальгіну, гіпотіазиду та фурациліну. При синтезі заявлених сполук використовуються доступні реактиви, дозволені у фармацевтичній практиці. Речовини одержується за простою технологією, яка може бути відтворена у промислових умовах, є стійкими при тривалому терміні зберігання.

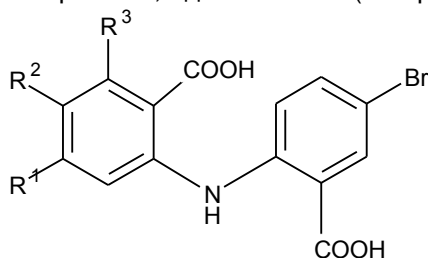
Заявлені сполуки можуть знайти застосування у медичній практиці при створенні лікарських засобів у різних лікарських формах для лікування запальних процесів різної етіології, середньої сили больових синдромів, які супроводжуються вторинною грибковою інфекцією та застійними явищами сечового міхура.

Джерела інформації:

1. Машковский М.Д. Лекарственные средства. -М.: ООО "Издательство Новая Волна", 2005. - 1200 с.
2. Декларацийний патент на винахід № 86163, Україна, МПК: С 07 С 229/00, А61Р 31/10, А 61 К 31/196; заявлено 29.11.2007; опубліковано 25.03.2009. Бюл. № 6.
3. Яковлева Л.В., Зупанец І.А. Использование модели каррагенинового отека у мышей при поиске противовоспалительных средств. // Деп. в УкрНИИИТИ 07.07.87.- №1908. - Ук. 87.
4. Доклінічні дослідження лікарських засобів (методичні рекомендації)/ За редакцією член.-кор. АМН України О.В. Стефанова. - К.: Авіцена, 2001.-С 307-320.
5. Методы изучения действия новых химических соединений на функцию почек / Хим.-фармац. журн. -1977. -Т. 11, №5. -С. 3-11.
6. Справочник по микробиологическим и вирусологическим методам исследования / Под ред. М.О. Бригера - 3-е изд. перераб. и доп. - М.: Медицина, 1982. -462 с.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

6-нітро- та 4,5-диметокси-N-(2'-карбокси-4'-бромфеніл)антранілові кислоти загальної формули:

де: $R^1 = R^2 = H$, $R^3 = NO_2$ (1); $R^1 = R^2 = OCH_3$, $R^3 = H$ (2),
які проявляють протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Комп'ютерна верстка Л. Литвиненко

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601